

**Introducció a la Literatura Espanyola II**

Codi: 103548

Crèdits: 6

| Titulació                               | Tipus | Curs | Semestre |
|-----------------------------------------|-------|------|----------|
| 2500248 Llengua i Literatura Espanyoles | FB    | 1    | 2        |
| 2501801 Estudis de Català i Espanyol    | FB    | 1    | 2        |
| 2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol     | FB    | 1    | 2        |

**Professor/a de contacte**

Nom: Laura Pache Carballo

Correu electrònic: laura.pache@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

**Equip docent**

Francisca Montiel Rayo

**Prerequisits**

Aquesta assignatura requereix un domini d'expressió oral i escrita de l'espanyol equiparable al que s'obté en finalitzar el batxillerat. Es considera, per tant, imprescindible una correcta expressió oral i escrita de l'idioma. En el cas d'expressió escrita, s'entén que l'estudiant redacta paràgrafs amb contingut ple. Es tindran en compte, òbviament, les faltes d'ortografia, la puntuació i l'estructura del discurs. Les faltes descomptaran 0,25 punts cadascuna.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats en l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'estudiant haurà d'explicitar convenientment, segons els usos de la documentació bibliogràfica, l'autoria de totes les cites i l'ús de materials aliens. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen implicarà automàticament la qualificació de suspens (0).

Així mateix es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant això, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

**Objectius**

"Introducció a la literatura espanyola II" forma part dels 30 crèdits de formació bàsica del primer curs de primer del Grau de Llengua i Literatura espanyoles, que l'estudiant cursa juntament amb altres assignatures de llengua espanyola i una de metodologia de l'estudi de la Filologia Espanyola. A més, en aquest primer curs l'estudiant obté altres 30 crèdits de matèries bàsiques transversals: Llatí, Introducció a la lingüística, Literatura Comparada, Grans temes de la Història i Grans temes de la Filosofia.

Entre els objectius formatius bàsics es pretén que l'estudiant adquireixi una sòlida i àmplia base sobre les etapes i la periodització de la literatura espanyola, el desenvolupament dels principals gèneres i dels principals autors, a través de la lectura atenta dels textos literaris seleccionats. D'altra banda, l'estudiant exercitarà les

seves competències específiques adquirides en la realització de discursos, tant orals com escrits, relacionats amb l'àmbit de la literatura espanyola valent-se dels mètodes, els conceptes i les teories literàries adquirides.

L'assignatura es proposa oferir una visió panoràmica de la literatura espanyola des del segle XVIII fins al present. Es posarà especial atenció en la descripció i desenvolupament de les principals etapes de la literatura i els seus corrents literaris i estètics prenent com a centre d'atenció la lectura i anàlisi d'alguns dels textos fonamentals d'aquestes etapes, períodes, moviments o tendències.

## Competències

### Llengua i Literatura Espanyoles

- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar la llengua espanyola i utilitzar la terminologia pròpia i específica dels estudis literaris i lingüístics, i aplicar-ho a l'àmbit acadèmic i professional.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

### Estudis de Català i Espanyol

- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

### Estudis d'Anglès i Espanyol

- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar obres completes de la producció literària moderna, des de la literatura il·lustrada i neoclàssica fins al modernisme i els inicis de la literatura contemporània.
2. Aplicar els diferents instruments d'anàlisi a diferents tipus d'obres literàries.
3. Argumentar sobre diversos temes i problemes literaris a propòsit d'obres diferents i avaluar els resultats.
4. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
5. Comentar textos moderns i contemporanis.
6. Descriure i explicar conceptes genèrics aplicats a la literatura espanyola moderna i contemporània, i la seva imbricació entre tradició i modernitat.
7. Identificar i explicar les característiques bàsiques dels textos literaris.
8. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
9. Interpretar i il·lustrar els principals conceptes lingüístics i literaris, i ser capaç d'utilitzar-los.
10. Reconèixer les característiques estètiques de la literatura espanyola des de la Il·lustració fins a l'actualitat.
11. Situar en el seu context històric la producció literària des de la Il·lustració fins a l'actualitat.

## Continguts

### TEMARI

#### 1 La Il·lustració i la literatura espanyola.

1.1. Corrents estètics i el seu desenvolupament en la poesia, la prosa i el teatre del segle XVIII.

1.2. Les polèmiques teatrals: de Luzán a Leandro Fernández de Moratín.

\* Lectura obligatòria: *La comedia nueva*, de Leandro Fernández de Moratín.

#### 2. La literatura espanyola del Romanticisme al realisme.

2.1. El Romanticisme europeu i el seu desenvolupament en la literatura espanyola.

2.2. La prosa romàntica. Mariano José de Larra i el periodisme romàntic.

\* Lectura obligatòria: Antologia d'articles de Larra.

2.3. La poesia del segle XIX: d'Espronceda a Bécquer.

\* Lectura obligatòria: *Rimas* de Gustavo Adolfo Bécquer.

2.4. La narrativa espanyola de la Restauració. Realisme i Naturalisme: Benito Pérez Galdós.

\* Lectura obligatòria: *La desheredada*, de Benito Pérez Galdós.

#### 3. Literatura espanyola contemporània: el segle XX.

3.1. El teatre espanyol, del modernisme a les avantguardes. Les avantguardes teatrals dels anys vint i els esperpents de Valle-Inclán.

\* Lectura obligatòria: *Martes de Carnaval*, de Ramón María de la Vall-Inclán.

#### Lectures obligatòries

Fernández de Moratín, Leandro, *La comedia nueva*, ed. Jesús Pérez Magallón, Crítica, Barcelona, 2001. Otra edición: ed. John Dowling, Castalia (Clásicos Castalia), Madrid, 1987.

Larra, Mariano José de, *Fígaro*, ed. de Alejandro Pérez Vidal, Crítica, Barcelona, 1997 (selección indicada por el profesor).

Bécquer, Gustavo Adolfo, *Rimas*, ed. Francisco López Estrada y M<sup>a</sup> Teresa López García-Berdoy, Espasa Calpe (Colección Austral), Madrid, 2010; *Rimas*, ed. Rafael Montesinos, Cátedra, Madrid, 2006; *Rimas*, ed. Mercedes Etreros, Castalia Didáctica, Madrid, 2012.

Pérez Galdós, Benito, *La desheredada*, ed. Germán Gullón, Càtedra (Letras Hispánicas, 502), Madrid, 2000.

Valle-Inclán, Ramón María del, *Martes de Carnaval*, ed. de Jesús Rubio Jiménez, Espasa Calpe (Colección Austral), Madrid, 2003; *Martes de Carnaval*, ed. Ricardo Senabre, Espasa Calpe (Clásicos Castellanos), Madrid, 1990.

## Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió de tota mena de textos.
- Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literària.
- Activitats autònomes (50%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals.
- Activitats d'Avaluació (5%). L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant presentacions orals i proves escrites.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

## Activitats formatives

| Títol                           | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|---------------------------------|-------|------|--------------------------|
| Tipus: Dirigides                |       |      |                          |
| Classes magistrals y pràctiques | 56,5  | 2,26 | 1, 5, 6, 10, 11          |
| Tipus: Supervisades             |       |      |                          |
| Tutories                        | 15    | 0,6  | 5                        |

|                                                                                  |    |   |                                   |
|----------------------------------------------------------------------------------|----|---|-----------------------------------|
| Estudi personal i realització de treballs, comentaris analítics i presentacions. | 75 | 3 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 |
|----------------------------------------------------------------------------------|----|---|-----------------------------------|

## Avaluació

Per aprovar l'assignatura, els alumnes hauran de demostrar un coneixement de la matèria semblant als què s'exposen als manuals de referència. Així mateix, és indispensable que realitzin les lectures obligatòries.

L'avaluació de l'assignatura comprèn les següents activitats (s'indica entre claudàtors el pes específic de cadascuna d'elles en la nota final):

1) Dos exàmens parcials [35% + 35%].

2) Un treball monogràfic sobre alguna de les lectures obligatòries. El tema serà proposat pel professorat [30%].

Si l'estudiant realitza qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En el cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Si les proves no es poden fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

La revisió de les proves es realitzarà amb una entrevista prèviament concertada amb el/la professor/a.

Els alumnes que, un cop feta la mitjana de les diverses proves, no obtinguin una nota igual o superior a 5, podran presentar-se a la recuperació, sempre que compleixin els requisits següents:

a) Haver-se presentat a totes les proves avaluables.

b) Haver obtingut, com a mínim, un 3,5 de mitjana en el conjunt de les tres proves.

c) Haver suspès una sola de les dues proves avaluables [35%]. No es tindrà en compte si s'ha suspès treball monogràfic [30%]. Si la nota mitjana final està entre un 3,5 i un 4,9, però suspèn les dues proves [35% + 35%], no podrà presentar-se a la recuperació.

El resultat de la prova de recuperació substituirà la nota de la prova suspesa per calcular la nota final de l'assignatura.

L'alumne que no redacti o no lliuri cap de les tres activitats avaluables de l'assignatura s'obtindrà la qualificació de "No avaluable". El lliurament d'alguna de les tres activitats manifesta la voluntat de l'alumne de ser avaluat.

## Activitats d'avaluació

| Títol           | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge          |
|-----------------|-----|-------|------|-----------------------------------|
| Proves escrites | 70% | 3     | 0,12 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 |
| Treball de curs | 30% | 0,5   | 0,02 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 |

## Bibliografia

## Manuales i altres llibres de consulta

### Segle XVIII

ALBIAC BLANCO, María Dolores, *Historia de la literatura española. 4. Razón y sentimiento (1692-1800)*, dirigida por José-Carlos Mainer, Barcelona, Crítica, 2015.

AGUILAR PIÑAL, Francisco, *Introducción al siglo XVIII* (en R. de la Fuente, ed., *Historia de la literatura española*, vol. 25), Madrid, Júcar, 1991.

ÁLVAREZ BARRIENTOS, Joaquín, *Ilustración y Neoclasicismo en las letras españolas*, Madrid, Síntesis («Historia de la Literatura Universal. Literatura Española», 18), 2005.

AMORÓS, Andrés, *Antología comentada de la Literatura española. Siglo XVIII*, Madrid, Castalia, 1999.

CARNERO, Guillermo (coord.), *Siglo XVIII (I y II)*, Tomo 6 y 7 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe, 1995.

CASO GONZALEZ, José Miguel, *Ilustración y Neoclasicismo*, Tomo 4 de *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1983.

GIES, David T. y SEBOLD, Russell P., *Ilustración y Neoclasicismo. Primer Suplemento*, Tomo 4/1 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1992.

### Segle XIX

ALONSO, Cecilio, *Historia de la literatura española. 5. Hacia una literatura nacional (1800-1900)*, dirigida por José-Carlos Mainer, Barcelona, Crítica, 2015.

AMORÓS, Andrés, *Antología comentada de la Literatura española. Siglo XIX*, Madrid, Castalia, 1999.

CARNERO, Guillermo (coord.), *Siglo XIX (I)*, Tomo 8 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe, 1996.

ROMERO TOBAR, Leonardo, *Panorama crítico del romanticismo española*, Madrid, Castalia, 1994.

---, (coord.), *Siglo XIX (II)*, Tomo 9 de la *Historia de la literatura española*, dirigida por Víctor García de la Concha, Madrid, Espasa Calpe, 1998.

ZAVALA, Iris (coord.), *Romanticismo y realismo*, tomo 5 de *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1982.

---, *Romanticismo y realismo. Primer suplemento*, tomo 5/1 de *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1994.

### Segle XX

AZNAR SOLER, M., *Teatro, historia y política en Martes de Carnaval de Valle-Inclán*, Renacimiento, Sevilla, 2019.

GARCÍA DE LA CONCHA, Víctor (ed.), *Época contemporánea: 1914-1939*, tomo 7 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1984.

GRACIA, Jordi (ed.), *Los nuevos nombres: 1975-2000. Primer suplemento*, tomo 9/1 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 2000.

GRACIA, Jordi y RÓDENAS DE MOYA, Domingo, *Historia de la literatura española. 7. Derrota y restitución de la Modernidad (1939-2000)*, Barcelona, Crítica, 2011.

MAINER, José-Carlos, *La edad de plata (1902-1939). Ensayo de interpretación de un proceso cultural*, Madrid, Cátedra, 1981<sup>a</sup>.

---, (ed.), *Modernismo y 98*, tomo 6 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1979.

---, (ed.), *Modernismo y 98. Primer suplemento*, tomo 6/1 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1994.

---, *Historia de la literatura española. 6. Modernidad y nacionalismo (1900-1939)*, dirigida por José-Carlos Mainer, Barcelona, Crítica, 2010.

SÁNCHEZ VIDAL, Agustín (ed.), *Época contemporánea: 1914-1939. Primer suplemento*, tomo 7/1 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1995.

SANZ VILLANUEVA, Santos, *Literatura actual en Historia de la literatura española*, Vol. VI, Barcelona, Ariel, 1984.

--- (ed.), *Época contemporánea: 1939-1975. Primer suplemento*, tomo 8/1, de *Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1999.

VILLANUEVA, Darío (ed.), *Los nuevos nombres: 1975-1990, tomo 9 de la Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1992.

YNDURÁIN, Domingo (ed.), *Época contemporánea: 1939-1980, tomo 8, de Historia y crítica de la literatura española*, Barcelona, Crítica, 1980.

[www.cervantesvirtual.com](http://www.cervantesvirtual.com)

## **Programari**

Cap.